

De Wet maatschappelijke ondersteuning en
diaconie in de parochie Levend Water.
Een beleidsvoorbereidend onderzoek.

Rapport nr. 598

maart 2010

drs. Sylvia Grevel
drs. Joris Kregting

Kaski
onderzoek en advies over
religie en samenleving

Toernooiveld 5
6525 ED Nijmegen
Postbus 6656
6503 GD Nijmegen
tel. 024-365 35 31
fax 024-365 34 85
www.ru.nl/kaski
info@kaski.ru.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	5
1.1	Achtergrond en doelstelling.....	5
1.2	Vraagstelling.....	5
1.3	De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo).....	5
1.4	Opbouw van het rapport.....	7
2	Sociaaldemografische opbouw.....	9
2.1	Inwoners en katholieken	9
2.2	Demografie.....	11
2.3	Inkomen, werk en uitkering	15
2.4	Samenvatting.....	17
3	Religieus-sociale kaarten	19
3.1	Inleiding	19
3.2	R.-k. parochie Levend Water.....	19
3.3	Protestantse Kerk.....	21
3.4	Gemeenten	22
4	Lokale overheid.....	27
4.1	De relatie kerk en Wmo op lokaal niveau.....	27
4.2	Concrete projecten	28
4.3	Faciliteiten.....	30
5	Conclusies	31
5.1	Sociaal demografische opbouw.....	31
5.2	Lokale overheid.....	33
5.3	Conclusies	33
	Bijlage 1: aantallen personen/huishoudens met een uitkering	35
	Bijlage 2: kaart van het parochiegebied.....	37

1 Inleiding

1.1 Achtergrond en doelstelling

De parochie Levend Water strekt zich uit over de plaatsen Dieren, Laag Soeren, Spankeren, Ellecom, De Steeg en Rheden; Doesburg en Angerlo; Brummen, Hall, Oeken, Empe, Tonden, Voorstonden en Leuvernheim; Lathum en Giesbeek; Drempt en Toldijk. In de parochie wonen ongeveer 56.000 mensen van wie er ruim 10.000 katholiek zijn.

De parochie stelt zich ten doel de diaconie aan sociaal zwakkeren in het werkgebied van de parochie te optimaliseren. Om hiertoe te komen, is het noodzakelijk het parochiegebied middels religieus-sociale kaarten in beeld te brengen zodat de parochie een instrument in handen krijgt om haar eigen diaconale activiteiten in te richten en te vernieuwen. De parochie wil het aanbod afstemmen op het beleid van de burgerlijke gemeenten binnen het parochiegebied (Doesburg, Rheden, Brummen, Zevenaar en Bronckhorst) inzake de uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo).

1.2 Vraagstelling

Het maken van een religieus-sociale kaart voor de parochie geeft antwoord op de volgende vragen:

- Waar bevinden zich sociaal zwakkeren? Hoeveel mensen zijn hulpbehoevend en/of kunnen moeilijk in hun dagelijkse onderhoud voorzien en waar (wijken en buurten) bevinden zich concentraties van hen?
- Welke zorginstanties (gemeenten en andere instanties waaronder kerken) zijn betrokken bij het helpen van deze mensen en welke ondersteunende diensten worden daarbij ingezet? Welke rol speelt de parochie Levend Water zelf? En de Protestantse Kerken in de gemeenten?
- Wat kan de rol van de parochie zijn in het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning volgens wethouders uit betreffende gemeenten?

1.3 De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)

De Wet maatschappelijke ondersteuning is ingevoerd op 1 januari 2007¹. Zij is erop gericht iedereen in de samenleving te laten meedoen. Verder dient iedereen zo lang mogelijk zelfstandig te kunnen leven en wonen. De organisatie en uitvoe-

¹ Informatie is afkomstig van de website van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport www.minvws.nl

ring van deze wet is bij de gemeente neergelegd (regiefunctie). De gemeenten maken beleid en zorgen voor de uitvoering (door derden). Zij ondersteunen echter ook vrijwilligers en mantelzorgers en roepen mensen op om zelf met initiatieven te komen. De wet maakt het mogelijk om meer op lokaal niveau in te zoomen en plannen te maken per wijk of buurt.

De Wmo kent negen zogeheten prestatievelden. Dit zijn:

1. *De leefbaarheid van de gemeente vergroten*

De gemeente zorgt voor aantrekkelijke plekken in dorpen, wijken en buurten, waar mensen elkaar kunnen ontmoeten. Niet alleen voor ouderen, maar ook voor jongeren. Bijvoorbeeld een wijkcentrum, of een plek waar mensen kunnen sporten.

2. *Jongeren en ouders ondersteunen*

De gemeente probeert te voorkomen dat jongeren problemen krijgen en op het slechte pad raken. Daarnaast ondersteunt de gemeente ouders die hulp nodig hebben bij het opvoeden van hun kinderen.

3. *Informatie en advies geven*

De gemeente geeft alle inwoners informatie en advies over de hulp en ondersteuning die ze kunnen krijgen. Er is bijvoorbeeld een 'loket' waar mensen terecht kunnen voor informatie. Een loket kan een balie zijn in het gemeentehuis, maar ook een telefoonnummer of een website.

4. *Ondersteunen van vrijwilligers en mantelzorgers*

De gemeente ondersteunt het werk van vrijwilligers en mantelzorgers. Bijvoorbeeld door mantelzorgers met elkaar in contact te brengen en door vrijwilligers te trainen. Ook kan de gemeente helpen om tijdelijke ondersteuning te regelen als een mantelzorger ziek wordt of met vakantie wil.

5. *Zorgen dat mensen met een beperking mee kunnen doen*

De gemeente zorgt dat mensen met een lichamelijke, verstandelijke of psychische beperking mee kunnen doen in de samenleving. Zo kan de gemeente de woonomgeving en de openbare ruimten toegankelijk maken voor mensen met een beperking.

6. *Voorzieningen voor mensen met een beperking*

Mensen met een lichamelijke, verstandelijke of psychische beperking krijgen hulp en ondersteuning van de gemeente. Bijvoorbeeld doordat een woning wordt aangepast. Ook kan de gemeente zorgen voor vervoer, een rolstoel of hulp bij het doen van het huishouden.

7. *Opvang voor mensen met problemen*

De gemeente moet zorgen dat er opvang is voor mensen die door problemen tijdelijk niet meer thuis kunnen wonen. Bijvoorbeeld een opvanghuis voor vrouwen die te maken hebben met huiselijk geweld.

8. *Openbare geestelijke gezondheidszorg*

De gemeente zorgt er ook voor dat kwetsbare personen en mensen met psychische problemen begeleiding krijgen en geen ernstige overlast veroorzaken.

9. *Zorg voor mensen met een verslaving*

De gemeente zorgt er voor dat mensen met een verslaving goede hulp, opvang en begeleiding krijgen. De gemeente probeert ook te voorkomen dat verslaafden ernstige overlast veroorzaken.

1.4 **Opbouw van het rapport**

Het eerste hoofdstuk bevat de achtergrond, het doel en de vraagstelling van het onderzoek.

In het tweede hoofdstuk worden de resultaten beschreven van het onderzoek naar de sociaaldemografische opbouw binnen het parochiegebied. Hierin wordt de vraag beantwoord naar de aantallen mensen die een financieel zwakke basis hebben, en naar de aantallen mensen die mogelijk meer sociaal geïsoleerd leven omdat zij alleenstaand zijn. Daarnaast geeft het de gebieden weer waar grotere concentraties van deze groepen wonen.

Hoofdstuk drie geeft een inventarisatie weer van de religieus-sociale kaarten van de vijf gemeenten binnen het parochiegebied. Er is een inventarisatie gemaakt van welzijn- en hulpverleningsorganisaties die actief zijn binnen de Wmo-prestatievelden 1, 4 en 5. In dit hoofdstuk is ook een inventarisatie gemaakt van diaconale initiatieven die door zowel de parochie als de Protestantse Gemeenten in het gebied worden uitgevoerd.

Hoofdstuk vier geeft antwoord op de onderzoeksvraag naar de mening van de wethouders op de mogelijkheden en wenselijkheden van de rol van de parochie in de gemeenten in het kader van de Wmo. Er zijn hiertoe vier interviews met wethouders afgenomen en de resultaten hiervan worden samengevat beschreven.

Het afsluitende hoofdstuk vijf geeft een samenvatting van de voorgaande hoofdstukken en besluit met een kader waarbinnen beleidsbeslissingen kunnen worden genomen.

In de bijlagen zijn de adresgegevens van de religieus-sociale kaarten per gemeente opgenomen. Deze kunnen gebruikt worden bij de uitvoering van de te nemen beleidsbeslissingen.

In de bijlage is ook een kaart toegevoegd die laat zien hoe de parochies liggen ten opzichte van de gemeenten. De grenzen van het parochiegebied en die van de gemeenten lopen niet gelijk.

2 Sociaaldemografische opbouw

In dit hoofdstuk wordt geprobeerd een beeld te schetsen van waar zich binnen het parochiegebied van Levend Water hogere concentraties meer kwetsbare personen bevinden. Hierbij kan gedacht worden aan ouderen, alleenstaanden (gescheiden, verweuwd), allochtonen, mensen met een laag inkomen en mensen met een uitkering.

In de parochie Levend Water liggen vijf gemeenten:

- Doesburg (alle inwoners van deze gemeente behoren tot het parochiegebied)
- Rheden (55 procent van de inwoners van deze gemeente behoren tot het parochiegebied)
- Brummen (49 procent)
- Zevenaar (13 procent)
- Bronckhorst (7 procent)

Omdat veel gemeenten niet volledig in het parochiegebied liggen (alleen Doesburg) richten we ons bij de weergave van de sociaaldemografische opbouw van Levend Water niet op de gemeenten maar op plaatsen binnen die gemeenten die in het parochiegebied liggen. En binnen de plaatsen kan nog worden ingezoomd op buurten. Alle gegevens over gemeenten, plaatsen en buurten staan in tabellen in de bijlage; in dit hoofdstuk presenteren we vooral de gegevens over de plaatsen.

2.1 Inwoners en katholieken

In de parochie wonen ruim 56.000 mensen (zie tabel 2.1) onder wie ruim 10.000 katholieken (18 procent van de bevolking).

Opvallend is het in verhouding grote aantal katholieken in Giesbeek: 43 procent van de bevolking (zie ook figuur 2.1). Ook in andere zuidelijke plaatsen Angerlo en Drempt zijn er hogere concentraties katholieken (31-32 procent).

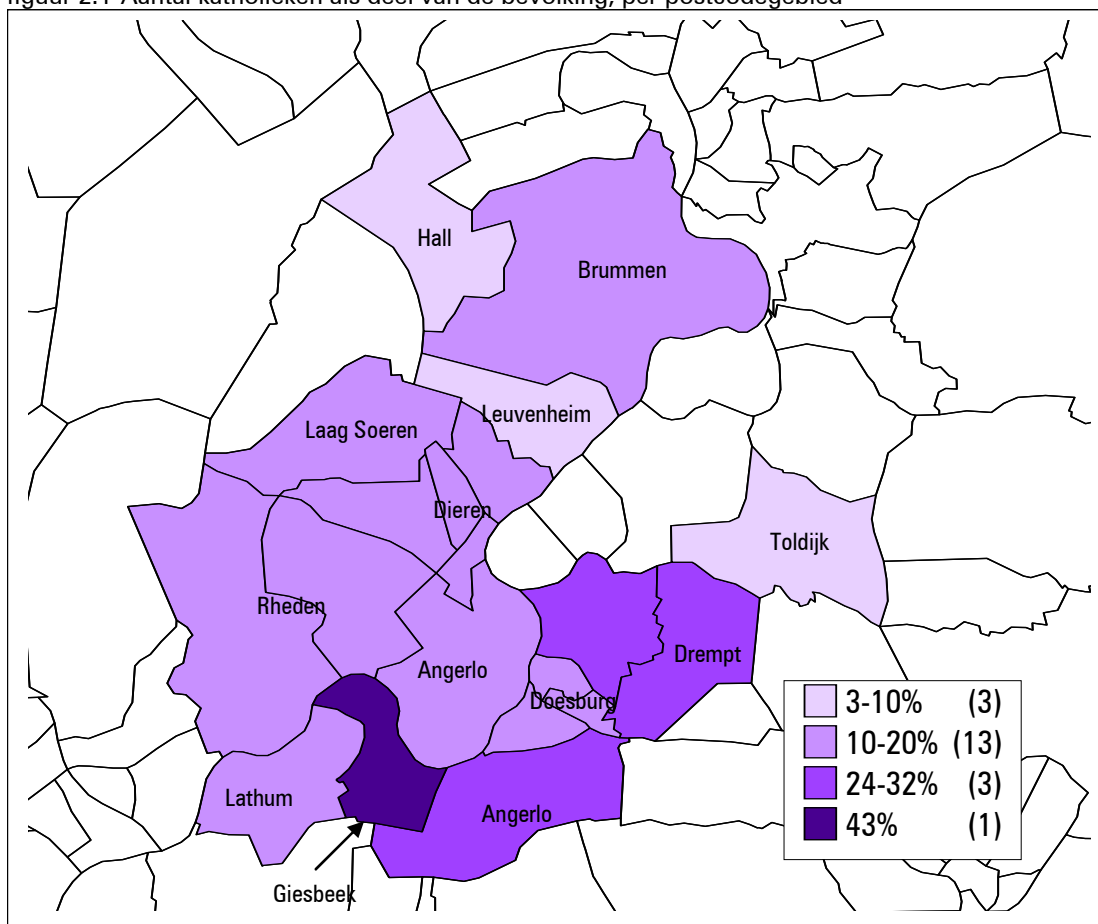
tabel 2.1 Inwoners en katholieken Levend Water*

<i>plaats</i>	<i>inwoners</i>	<i>katholieken</i>	<i>deel van de inwoners katholiek</i>
<i>Gemeente Doesburg:</i>			
Doesburg	11.570	2.084	18%
<i>Gemeente Rheden:</i>			
Dieren	14.830	2.852	19%
Rheden	7.395	1.088	15%
De Steeg	1.170	222	19%
Ellecom	1.145	189	17%
Spankeren	990	186	19%
Laag Soeren	820	100	12%
<i>Gemeente Brummen:</i>			
Brummen**	8.435	980	12%
Leuvenheim	690	55	8%
Hall	855	29	3%
<i>Gemeente Zevenaar:</i>			
Giesbeek	2.835	1.227	43%
Angerlo	1.350	418	31%
Lathum	1.295	259	20%
<i>Gemeente Bronckhorst:</i>			
Dremp	1.800	568	32%
Toldijk	915	36	4%
Totaal Levend Water	56.095	10.293	18%

* Bronnen: CBS Statline en R.K. Bureau voor de ledenadministratie.

** Inclusief Oeken, Empe, Tonden en Voorstonden

figuur 2.1 Aantal katholieken als deel van de bevolking, per postcodegebied*

* In de legenda staat tussen haakjes het aantal postcodes dat tot de categorie wordt gerekend.

2.2 Demografie

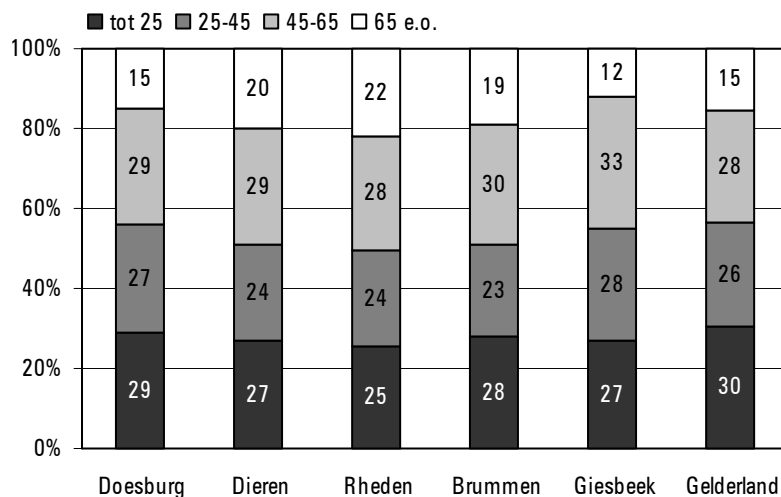
In deze paragraaf presenteren we van de vijf grootste plaatsen in het parochiegebied van Levend Water² (Doesburg, Dieren, Rheden, Brummen en Giesbeek) enkele demografische gegevens van de inwoners: de leeftijdsopbouw, de burgerlijke staat, de samenstelling van de huishoudens en de herkomst. De demografische gegevens van de kleine plaatsen (en van de buurten in alle plaatsen) staan in de bijlage. De gegevens zijn afkomstig van het CBS (Statline) en hebben betrekking op het jaar 2008.

De bevolking in de gemeenten waar de parochie Levend Water is gelegen, is iets meer vergrijsd dan die van heel Gelderland (zie figuur 2.2). 25 tot 30 procent van de bevolking van Levend Water is jong (onder de 25 jaar) en 15 tot 20

² Voor het doel van het onderzoek gaat het erom zicht te krijgen op gebieden met een substantieel aantal inwoners. Het is niet voor de hand liggend in kleine kernen een voorziening te creëren.

procent oud (65 jaar of ouder). De bevolking van Rheden is iets meer vergrijsd (22 procent 65 jaar of ouder) dan de bevolking van andere plaatsen. De buurt Brummen-Centrum kent het hoogste aandeel 65-plussers: 31 procent.

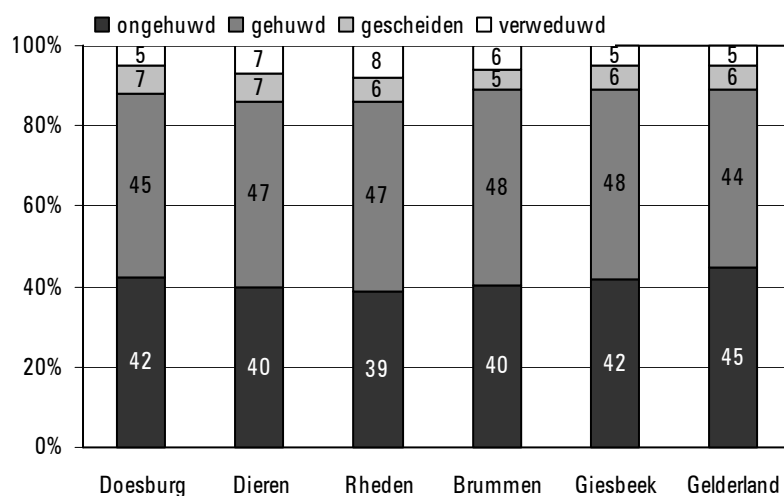
figuur 2.2 Leeftijdsverdeling (in %)

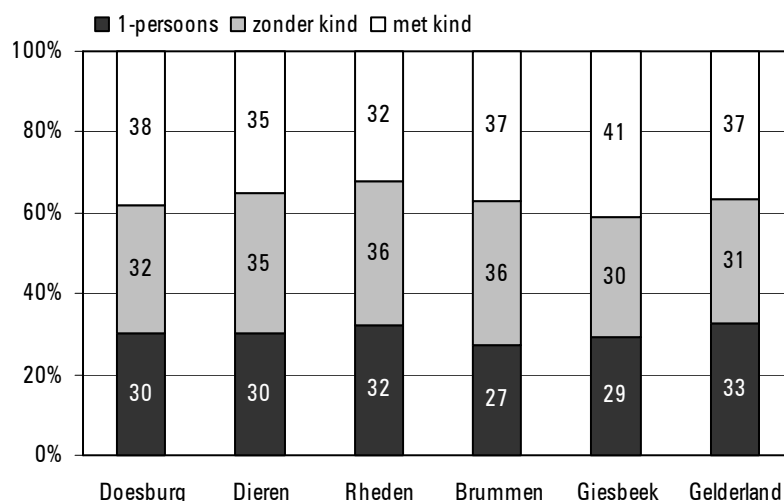
Bijna de helft van de bevolking is getrouwd; gescheiden en verweduwde personen vormen 10-15 procent van de bevolking. De rest van de bevolking is ongehuwd (onder wie veel kinderen). De alleenstaanden vormen 30 procent van de bevolking; de rest van de bevolking heeft een partner (al dan niet met kinderen). In Rheden wonen in vergelijking met de andere plaatsen minder huishoudens met kinderen.

De buurt Brummen-Centrum kent zoals hierboven al is gesteld, relatief veel ouderen en daardoor ook veel verweduwde personen (15 procent). De buurten Zuidelijk Molenveld in Doesburg en Rhederhaag in Giesbeek kennen meer gescheiden personen (respectievelijk 11 en 12 procent) en alleenstaanden (respectievelijk 43 en 49 procent).

figuur 2.3 Burgerlijke staat (in %)

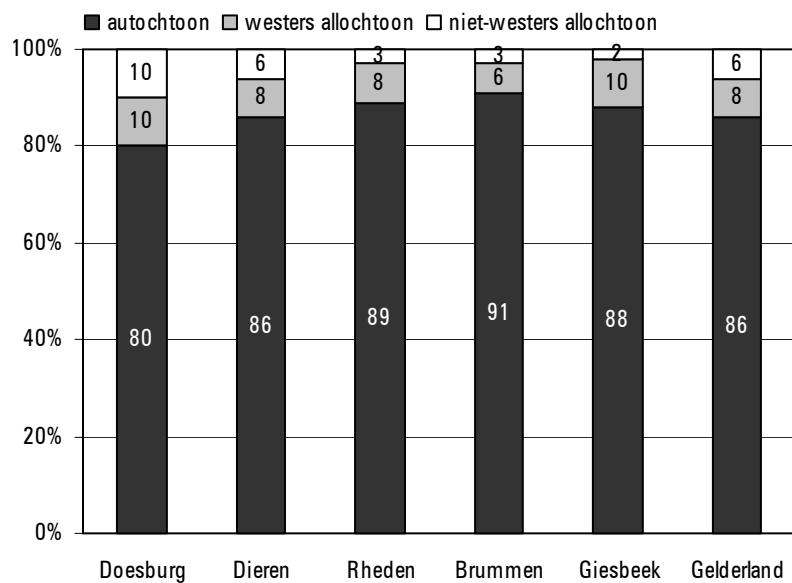

figuur 2.4 Samenstelling huishoudens (in %)

In Doesburg vormen allochtonen 20 procent van de bevolking en dat is meer dan in andere plaatsen en dan in heel Gelderland (9-15 procent). Vooral in de Doesburgse buurten De Ooi en Zuidelijk Molenveld wonen veel niet-westerse allochtonen (respectievelijk 23 en 19 procent), dit zijn voornamelijk Turkse Nederlanders. In de rest van het parochiegebied van Levend Water ligt het percentage niet-westerse allochtonen op maximaal 8 procent.

figuur 2.5 Verdeling autochtoon-allochtoon (in %)

2.3 Inkomen, werk en uitkering

In deze paragraaf met gegevens van het CBS (over het jaar 2007) is de inkomens- en werk-/uitkeringspositie van de bevolking in het parochiegebied van Levend Water weergegeven.

Doesburg kent een lager gemiddeld jaarinkomen (€ 12.600) dan de andere plaatsen (boven de € 13.100-13.600). Vooral de Doesburgse buurten Noordelijk en Zuidelijk Molenveld en De Ooi hebben een laag inkomen (€ 11.000). In deze buurten heeft de helft van de bevolking een laag inkomen; in heel Doesburg en ook in veel andere plaatsen is dit 41-42 procent. De buurt Brummense Enk Oost en het plaatsje Toldijk zijn met een gemiddeld inkomen van € 11.000 ook armer dan hun omgeving.

Niet alleen is het inkomen in Doesburg lager dan in de andere plaatsen, dat geldt ook voor de gemiddelde woningwaarde: € 210.000 tegenover € 220-250.000 in andere veel andere plaatsen (in kleine plaatsen als Leuvenheim, Hall en Lathum zelfs € 300.000 of meer). De Doesburgse buurten Noordelijk en Zuidelijk Molenveld en De Ooi kennen de laagste gemiddelde woningwaarde (€ 150-170.000).

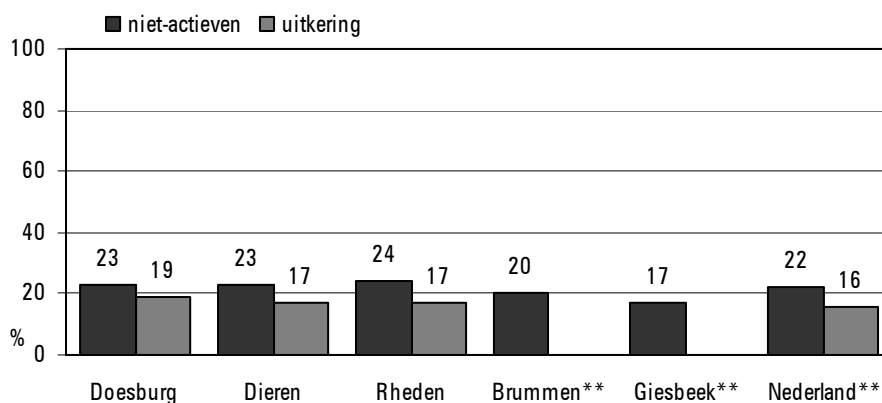
tabel 2.2 Gem. inkomen* en gem. woningwaarde per inwoner

	<i>gem. besteedbaar inkomen per inwoner per jaar x €1.000</i>	<i>gem. woningwaarde x €1.000</i>
Doesburg	12,6	210
Dieren	13,1	221
Rheden	13,6	225
Brummen	13,2	245
Giesbeek	13,3	235
Gelderland	12,9	252

* Het besteedbaar inkomen is het totaal aan inkomsten van een individu, verminderd met betaalde premies en belastingen.

20-25 Procent van de beroepsbevolking (15-64 jaar) in het parochiegebied van Levend Water kan worden getypeerd als niet actief: zij ontvangen een uitkering of pensioen (zie figuur 2.6). De meesten van deze niet-actieven ontvangen een uitkering: iets minder dan 20 procent van de beroepsbevolking. Hele grote verschillen zijn er niet tussen de plaatsen. De Doesburgse buurt Zuidelijk Molenveld kent het hoogste percentage uitkeringen (31 procent), gevolgd door het plaatsje Laag-Soeren en De Ooi in Doesburg (respectievelijk 26 en 25 procent). Overigens hebben de meeste mensen met een uitkering die al langer dan een jaar (in alle plaatsen rond de 80 procent).

figuur 2.6 Aantal inactieven* en mensen met een uitkering als deel van de bevolking van 15-64 jaar (in %)

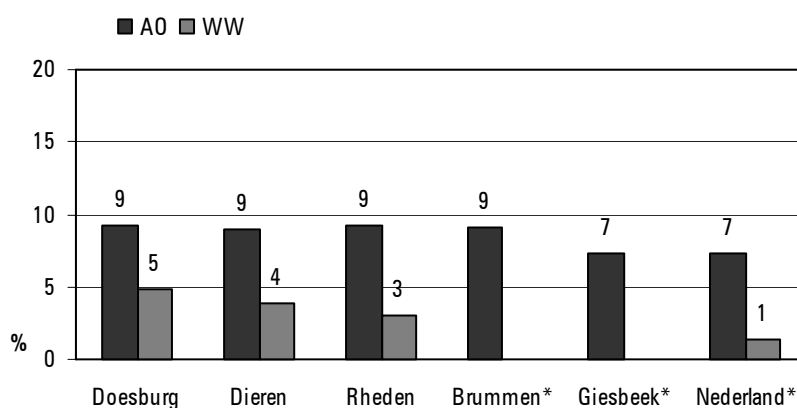
* Personen met een werkloosheidsuitkering, arbeidsongeschikten, pensioenontvangers, bijstandontvangers.

** Gegevens over uitkeringen zijn voor de plaatsen Brummen en Giesbeek niet beschikbaar. Voor de provincie Gelderland zijn geen gegevens over niet-actieven én uitkeringen beschikbaar.

In de vier grootste plaatsen heeft 9 procent van de beroepsbevolking een arbeidsongeschiktheidsuitkering; dit aandeel is hoger dan landelijk (7 procent). Opvallend zijn de hoge percentages arbeidsongeschikten in Angerlo's Broek (19 procent) en Laag Soeren (16 procent).

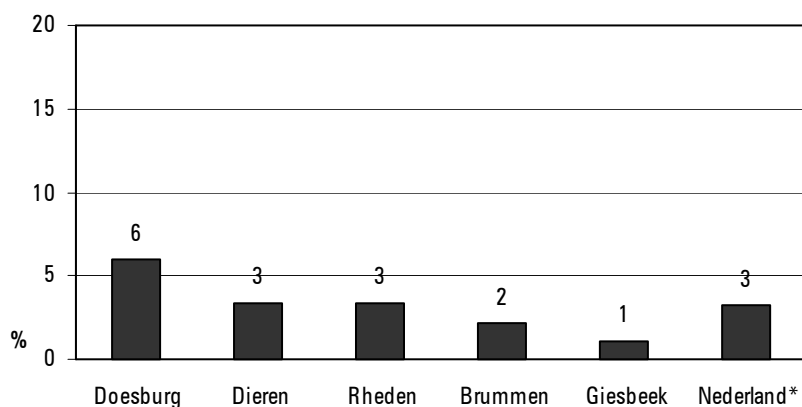
Er zijn wat meer verschillen tussen de plaatsen als het gaat om de werkloosheidsuitkering: in Doesburg heeft 5 procent van de beroepsbevolking zo'n uitkering, in Dieren 4 en in Rheden 3 procent. In heel Nederland ligt het werkloosheidspercentage op 1 procent. In de Doesburgse buurten Zuidelijk Molenveld, De Ooi en Beinum I vindt men in verhouding de meeste werklozen: 6-7 procent.

figuur 2.7 Aandeel mensen (15-64 jaar) met een arbeidsongeschiktheid- of werkloosheidsuitkering (in %)

* Gegevens over de WW zijn voor de plaatsen Brummen en Giesbeek niet beschikbaar. Voor de provincie Gelderland zijn geen gegevens naar type uitkering beschikbaar.

figuur 2.8 Aandeel huishoudens met een bijstandsuitkering (in %)

* Voor de provincie Gelderland zijn geen gegevens naar type uitkering beschikbaar.

Wat betreft de bijstandsuitkeringen (die in tegenstelling tot de andere uitkeringen worden weergegeven voor huishoudens en niet voor personen) zijn er grote verschillen tussen de plaatsen: in Doesburg heeft 6 procent van de huishoudens zo'n uitkering, in Dieren Rheden en Brummen 2-3 procent (vergelijkbaar met heel Nederland) en in veel kleine plaatsen is dit 1 procent of minder. In de Doesburgse buurten Zuidelijk Molenveld en De Ooi heeft 11 procent een bijstandsuitkering.

2.4 Samenvatting

Binnen het parochiegebied kent Doesburg (en dan vooral de buurten Zuidelijk Molenveld en De Ooi en in iets mindere mate Noordelijk Molenveld) grotere concentraties sociaal zwakkeren dan de andere plaatsen. In Doesburg wonen in verhouding veel (gescheiden) alleenstaanden, mensen met een laag inkomen of zonder inkomen en dus met een uitkering. Het hoge aandeel niet-westerse allochtonen zal hier zeker verband mee hebben. In andere plaatsen vindt men minder structureel zwakkere buurten. Daar hebben sommige buurten op een specifiek sociaal terrein 'problemen', bijvoorbeeld het hoge aandeel arbeidsongeschikten in Laag Soeren en Angerlo's Broek.

Tot slot, in Doesburg is het aandeel sociaal zwakkeren groter dan in andere plaatsen maar dit betekent *niet* dat daar ook de grootste absolute aantallen wonen (zie ook tabel 1 in Bijlage 1). In Dieren wonen meer mensen dan in Doesburg en het absolute aantal arbeidsongeschikten en werkelozen is daar dan ook groter. Het absolute aantal huishoudens in de bijstand is in Doesburg wel het grootst: 260 huishoudens (waarvan er 140 in de buurten Zuidelijk Molenveld en De Ooi). In Dieren wonen 240 huishoudens met een bijstandsuitkering; in andere plaatsen gaat het om veel kleinere aantallen.

3 Religieus-sociale kaarten

3.1 Inleiding

De parochie Levend Water wil haar diaconie aan sociaal zwakkeren optimaliseren. Om te komen tot een afgewogen keuze zijn er religieus-sociale kaarten gemaakt waarbij de al aanwezige zorg op dit gebied wordt geïnventariseerd. De religieus-sociale kaarten zijn gemaakt in de vijf gemeenten waar de parochie gelegen is: Doesburg, Rheden, Brummen, Zevenaar en Bronkhorst.

Gekozen is voor een inventarisatie van activiteiten binnen het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Per gemeente is gezocht naar hulpverleningsinstellingen die actief zijn binnen de vooraf geselecteerde prestatievelden:

1. leefbaarheid en sociale samenhang;
4. mantelzorg en vrijwilligers en;
5. bevorderen deelname.

Voor het samenstellen van de sociale kaarten is gebruik gemaakt van gemeentegidsen. Er is geïnventariseerd op drie categorieën: gehandicapten, ouderen en vrijwilligers. Er is rekening gehouden met de overlappende gebieden van de burgerlijke gemeenten en parochiële grenzen.

Vooraf is er een inventarisatie gemaakt van de diaconale activiteiten van de parochie zelf, en van de Protestantse Kerk in de betreffende vijf burgerlijke gemeenten.

3.2 R.-k. parochie Levend Water

Om het beleid op diaconie aan te scherpen is het ten eerste noodzakelijk een inventarisatie te maken van de activiteiten die binnen de parochie worden uitgevoerd. De informatie die hierover bekend is, wordt in deze paragraaf samengevat³. Hierbij moet opgemerkt worden dat alleen die activiteiten worden opgenomen die relevant zijn voor het onderzoek: activiteiten gericht op de lokale samenleving. Activiteiten die zich richten op doelgroepen buiten de gemeente worden niet weergegeven.

De Parochiële Charitatieve Instelling (PCI) wordt momenteel opnieuw opgezet. De verwachting is dat begin 2010 iedere locatie een eigen PCI/Caritasgroep

³ De informatie is verstrekt door pastoraal werker Nico Kok en door onderzoeker samengevoegd. Daarna is de informatie ter controle en aanvulling voorgelegd aan Paul Hendriksen van het Diaconaal Beraad.

heeft. De PCI heeft als specifieke functie de ondersteuning van mensen bij financiële problemen.

tabel 3.1 Diaconale activiteiten in de parochie

<i>Gemeente- gebied</i>	<i>Parochie- gebied</i>	<i>Bezoekwerk</i>	<i>Interreligieuze dialogoog</i>	<i>Belangenbehartiging, armoedebestrijding</i>	<i>Inloopactiviteiten</i>
Doesburg	Doesburg	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bezoekgroep nabestaanden ▪ Ziekenbezoek in ziekenhuizen en verpleeghuizen ▪ Bezoekgroep ouderen 75-plus 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Solidariteitsmaaltijd 	
Rheden	Dieren	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bezoekgroep ouderen + zieken ▪ Autovervoer ouderen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Deelname Raad van Kerken 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Deelname diaconaal netwerk armoedebestrijding ▪ Solidariteitsmaaltijd ▪ Lid van de cliëntenraad van de gemeente ▪ Deelname actie kersttas (samen met PKN) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Oecumenisch inloophuis (samen met PKN)
	Rheden / De Steeg	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ouderen bezoeken 75-plus ▪ Ziekenbezoek, thuis en in ziekenhuis ▪ Bezoeken asielzoekers 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Solidariteitsmaaltijd 	
Brummen	Brummen	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ouderen en zieken 			
Zevenaar	Giesbeek	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bezoekgroep ouderen en zieken 			
Bronkhorst	Drempt	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bezoekgroep 			

Binnen het diaconale werk dat gericht is op de lokale samenleving in het parochiegebied van Levend Water, is met name het bezoekwerk goed ontwikkeld. Op het gebied van armoedebestrijding zijn er nagenoeg alleen in Dieren initiatieven waarbij wordt samengewerkt met de Protestantse Kerk. Ook is er in Dieren een Inloophuis voor sociaal zwakkeren.

3.3 Protestantse Kerk

tabel 3.2 Diaconale activiteiten in de Protestantse Kerk

<i>Gemeente- gebied</i>		<i>Bezoekwerk / sociale contacten</i>	<i>Interreligieuze dialogoog</i>	<i>Armoedebestrijding / sociale wetgeving</i>	<i>Opvang</i>
Doesburg		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Maaltijdproject alleenstaande ouderen ▪ Ouderen contact Beinum / Angerlo ▪ Bezoekgroep ouderen 75+ 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ St. Oecumenisch Doesburgs Overleg (kerstpakketten en medewerking voedselbank) 	
Rheden (Dieren)	Diaconaal Netwerk (DIANA)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Maaltijdproject (1x per 2 weken) ▪ De Spaander (hobbyruimte mensen zonder werk) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 'Op de koffie' (contact christenen – moslims) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Actie 'Kersttas' ▪ Zegelactie sparen, in combinatie met regelgeving uitlegen ▪ Cursus inkomensbeheer ▪ Noodfonds 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Noodopvang Vluchtelingen ▪ Inloophuis (18-40 jaar) ▪ St. De Boei (jongeren zonder huisadres)
Brummen		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Maaltijdproject ▪ Bezoekgroep AZC 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Klankbordgroep zorgloket 	
Zevenaar (Giesbeek, Lathum)	niets				
Bronkhorst (Drempt)		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vrouwengroep van de Nederlandse Hervormde Kerk 			

De Protestantse Kerk is in het parochiegebied actief in Doesburg, Rheden en Brummen in het bezoekwerk en als sociale netwerk. In Doesburg en Rheden is de Protestantse Kerk actief op het gebied van armoedebestrijding en in Dieren heeft men drie opvangadressen voor sociaal zwakkeren.

3.4 Gemeenten

In deze paragraaf wordt een inventarisatie gegeven van alle welzijn- en hulpverleningsorganisaties die actief zijn in de vijf gemeenten waarin de parochie is gelegen. De inventarisatie is gemaakt binnen drie categorieën: gehandicapten, ouderen en vrijwilligers.

Deze inventarisatie kan dienst doen bij de daadwerkelijke uitvoering van de nieuwe initiatieven.

tabel 3.3 Welzijn- en hulpverleningorganisaties in de gemeente Doesburg

<i>Gehandicapten</i>	
<i>(lichamelijk en verstandelijk)</i>	Philadelphia Support (Christelijke belangenvereniging)
	Philadelphia zorg:
	▪ dagcentrum Beinum
	▪ werkstation Beinum
	St. Integratie verstandelijk gehandicapten
	Zozijn
	SGRD St. Gehandicapten Raad Doesburg e.o. (belangenbehartiging mensen met een functiebeperking en/of chronische ziekte)
<i>Ouderen</i>	Carion, afd. sociaal cultureel werk en afd. ouderenwerk
	IJsselzicht (Attentwwz)
	St. Elisabeth (Attentwwz)
	ANBO 50-plussers
	KBO
	PCOB
	Seniorenraad Doesburg
<i>Vrijwilligers</i>	Carion steunpunt vrijwilligerswerk
	Zonnebloem

tabel 3.4 Welzijn- en hulpverleningsorganisaties in de gemeente Rheden

<i>Algemeen</i>	Carion, De Poort buurtopbouwerk, wijkbeheer
	BGAO Belangenvereniging voor Gehandicapten, Arbeidsongeschikten, Ouderen
<i>Gehandicapten</i>	St. Sportinstuif Gehandicapten
	Woonvormen:
	▪ Schreuderhuizen (Laag Soeren)
	▪ Philadelphiazorg (Rheden, De Steeg)
	▪ Sisa dorp Groep (13 adressen in deze gemeente)
	▪ RIBW Arnhem & Veluwe Vallei (Dieren)
	MEE Gelderse Poort
	VWVG Vereniging Welzijn Verstandelijk Gehandicapten Rheden e.o.
<i>Ouderen</i>	Huisbezoekproject 70-plus (samenwerking COSBO, Carion, Gemeente Rheden)
	Woonvormen:
	▪ Gelders Hof (Dieren)
	▪ Ver. Woongroep voor ouderen De Vingerhoed
	Zorgcentra:
	▪ Beverode (Dieren)
	▪ De Oude Plataan (Dieren)
	▪ Rhederhof (Rheden)
	ANBO afd. Rheden/Rozendaal
	COSBO Centraal Overleg Samenwerkende Bonden van Ouderen
	KBO Rheden-Rozendaal
	PCOB Protestantse Christelijke Ouderenbond afd. Dieren
	Idem. Afd. Rheden/De Steeg
	Idem De Oase Dieren
	Idem Willem de Zwijger Rheden
	Bejaardensoos in Het Parkhuis De Steeg
<i>Vrijwilligers</i>	VPTZ Vrijwilligers Palliatieve Terminale Zorg, St. Omega
	Vrijwilligerssteunpunt Rheden
	Carion, vrijwilligerswerk
	MVT Meldpunt Vrijwillige Thuishulp en mantelzorgondersteuning Rheden & Rozendaal
	Unie van Vrijwilligers afd. Rheden

tabel 3.5 Welzijn- en hulpverleningsorganisaties in de gemeente Brummen

<i>Algemeen</i>	Adviesraad Wmo St. Welzijn Brummen St. Andarinyo (Moluks welzijnswerk)
<i>Gehandicapten</i>	Belangenvereniging minder validen Brummen/ Eerbeek/ Loenen e.o. NVBS Blinden en Slechtienden Zonnehuizen (woonvormen), Brummen St. Heimdall (woonvormen)
<i>Ouderen</i>	Ouderenbonden: <ul style="list-style-type: none"> ▪ ANBO afd. Brummen ▪ ANBO afd. Eerbeek ▪ ANBO afd. Hall ▪ KBO afd. Brummen ▪ PCOB Protestants Christelijke Ouderen Bond afd. Eerbeek e.o. ▪ Samenwerkende ouderenbonden, gemeente Brummen Woonvormen: St. Riwis Apeldoorn locaties: <ul style="list-style-type: none"> ▪ De Beekwal Eerbeek ▪ Tolzicht Brummen Ouderenrecreatie: St. Welzijn Brummen Locaties: <ul style="list-style-type: none"> ▪ 't Buurthuis Leuvenheim ▪ 't Oortveld Empe ▪ Gemeenschapshuis De Wheme Hall ▪ Tjark Riks Eerbeek De Zonnebloem, afd. Brummen De Zonnebloem, afd. Eerbeek/Hall
<i>Vluchtelingenwerk</i>	St. Welzijn Brummen
<i>Vrijwilligers</i>	Vrijwilligerscentrale Brummen-Eerbeek Steunpunt Mantelzorg St. Vrijwillige hulpdienst Handsaam

tabel 3.6 Welzijn- en hulpverleningsorganisaties in de gemeente Zevenaar

<i>Algemeen</i>	Cliëntenraad Gemeente Zevenaar
	St. Welzijn Ouderen Zevenaar
<i>Gehandicapten</i>	Algemene Nederlandse Gehandicapten Organisatie afd. Arnhem e.o. en De Liemers
	KansPlus De Liemers
	Atelier De Wieken (van Zozijn)
	De Thushoeve (van Zozijn)
	Wooncentrum Zevenaar (van Zozijn)
	Woonlocatie Sam-Sam (van Philadelphia Zorg)
	Gehandicaptensport:
	▪ St. de Contactschijf, Zevenaar
	▪ VVD CS Gehandicaptensvoetbal, Zevenaar
	Filadelphia zorg:
	▪ Dagcentrum Angerlo
	▪ Evenbeeld Museum voor Beeldvorming Angerlo
	▪ Woonlocatie De Klinker, Angerlo
	▪ Woonlocatie 't Mariendal, Angerlo
	▪ Woonlocatie De Marke, Angerlo
	▪ Theeschenkerij en vakantiewoningen, Angerlo
<i>Ouderen</i>	Verpleeghuis Zevenaar
	ANBO, afd. Zevenaar
	Belangenvereniging van ouderen, Zevenaar
	Ontspanningsvereniging voor ouderen, afd. Angerlo
	Seniorenraad Angerlo
	Platform Senioren Zevenaar
	Bejaardenvereniging Gezellig Samen
	Seniorenvereniging Lathum Gezellig Samen
	Meer bewegen voor ouderen, afd. Giesbeek
	Meer bewegen voor ouderen, afd. Zevenaar
	Seniorenvereniging Giesbeek Met Elkaar Voor Elkaar
	Soos 65+ Ons huis, Zevenaar
<i>Vrijwilligers</i>	St. Vrijwilligerscentrale Zevenaar
	Vrijwillige Palliatieve Terminale Zorg: Doesburg / Angerlo / Giesbeek/ Lathum
	Bezoekdienst weduwen en weduwnaars
	De Zonnebloem, afd. Zevenaar-Oost
	De Zonnebloem, afd. Zevenaar-West

tabel 3.7 Welzijn- en hulpverleningsorganisaties in de gemeente Bronkhorst (alleen Drempt)

<i>Ouderen</i>	St. Welzijn Drempt, Hummelo en Keppel
	Club 60+
	Katholiek Bond voor Ouderen, afd. Drempt, Hummelo en Keppel
	Woonzorg Voorziening De Gouden Leeuw
	Zonnebloem, afd. Hummelo en Keppel

Zoals uit deze inventarisatie duidelijk wordt zijn er op alle vooraf geselecteerde gebieden professionele organisaties actief. Voor zover de kennis op dit moment reikt, zijn hier geen aanwijsbare of opvallende gaten in het aanbod.

4 Lokale overheid

Ten behoeve van dit onderzoek zijn er interviews afgenomen met vier verantwoordelijke wethouders voor de Wmo in de gemeenten Zevenaar, Doesburg, Brummen en Rheden. De wethouder van de gemeente Bronkhorst is niet op de uitnodiging voor een interview ingegaan. In dit hoofdstuk worden de gesprekken samengevat weergegeven.

4.1 De relatie kerk en Wmo op lokaal niveau

Alle vier de geïnterviewde wethouders hebben een positieve grondhouding met betrekking tot de rol die kerken kunnen spelen op lokaal niveau in het kader van de Wmo. In de gemeenten Rheden en Doesburg bestaat er al langer een overlegstructuur tussen de lokale overheid en vertegenwoordigers van kerken. In Rheden doet men dit expliciet onder de noemer kerk en Wmo, en werkt men samen op een aantal projecten (DIANA, Inloophuis, Voedselbank). In de gemeente Brummen is er echter nauwelijks contact tussen de parochie en de wethouder behoudens gesprekken over het kerkgebouw. In de gemeente Zevenaar is er geen gestructureerd overleg tussen de kerken en de overheid maar men weet elkaar wel te vinden indien nodig.

De gewaardeerde rol van kerken wordt door de wethouders samengevat onder de noemer ‘cement in de samenleving’. Daarnaast beschikken kerken over vrijwilligers aan wie in het kader van de Wmo en andere maatregelen vanuit de overheid, zoals de veranderingen binnen de AWBZ, steeds meer behoefte zal zijn.

Wanneer men kijkt naar de prestatievelden van de Wmo, dan zien de wethouders met name mogelijkheden voor de kerken binnen de prestatievelden:

1. leefbaarheid vergroten;
2. jongeren en ouders ondersteunen;
3. informatie en advies geven;
4. ondersteunen van vrijwilligers en mantelzorgers;
7. opvang voor mensen met problemen.

Alle geïnterviewden geven aan vertrouwen te hebben in de voorzieningen die zij hebben getroffen voor de burgers in hun gemeente. Er is niemand die buiten de boot zou moeten vallen. Voor iedere inwoner zijn voldoende voorzieningen zodat niemand in armoede zou hoeven te leven. Zij weten echter ook dat er altijd een groep mensen zal zijn die om allerlei redenen toch in (financiële) problemen komen. Juist voor deze groep mensen ziet men een grote rol voor de kerken

weggelegd. De kerken zouden zich dan met name kunnen richten op de opvang van en bijstand aan individuen die ondanks alle voorzieningen buiten beeld van de lokale overheid (blijven)vallen. Het maatschappelijke middenveld – waarvan de kerken onderdeel zijn – hebben in het kader van de Wmo een belangrijke rol, zo vinden alle vier de wethouders.

4.2 Concrete projecten

In de interviews is geprobeerd een idee te krijgen over welke projecten concreet door de parochie zou kunnen worden opgepakt. Hier zijn een aantal ideeën en voorstellen gedaan die in vijf punten zijn samengevat:

1. signalering van problemen
2. informatievoorziening
3. armoedebestrijding
4. ontmoeting
5. sociale activering

ad. 1 signalering van problemen

De kerken hebben volgens de meeste (3 van de 4) wethouders een taak in het signaleren van problemen bij individuele mensen, al dan niet uit de eigen achterban. De wethouders zijn overtuigd van de grote mate van betrokkenheid van kerkleden op elkaar en de beschikking over ‘korte lijntjes’ binnen het kerkelijk netwerk wanneer het gaat om het welzijn van wijk- en dorpsgenoten. De signalen die kerkleden opvangen kan men bijvoorbeeld bij het Wmo-loket melden.

In de gemeente Zevenaar is er een idee om zogeheten ‘steunpunten’ te organiseren. In de dorpen Lathum en Giesbeek kan de wethouder zich voorstellen dat de parochie daarin zelfs een dominante rol op zich neemt. Er zou een projectgroep kunnen worden aangesteld die dit uitvoert en de contacten onderhoudt met zowel de gemeente als overige hulpverlening- en welzijnsinstellingen in de dorpen. Het betreft hier zowel sociale als financiële en materiële problematieken. De wethouders hebben daarbij gepleit voor samenwerking met andere kerken.

ad. 2 informatievoorziening

Ondanks de voorzieningen die de gemeenten hebben getroffen om te voorkomen dat mensen beneden de armoedegrens geraken, zijn er altijd mensen die niet bereikt worden of maar gedeeltelijk gebruik maken van de voorzieningen. Dit noemt men non-gebruik. Om deze groep beter te bereiken ziet men mogelijkheden om de kerkelijke communicatiekanalen te gebruiken. Men denkt hierbij aan een op een informatieverstrekking aan (financieel) kwetsbare individuen omtrent gemeentelijke regelingen door kerkleden. Daarnaast zouden de gemeenten ook graag gebruik maken van andere informatiekanalen van de kerk, zoals het parochieblad of wellicht kerkradio en –tv.

ad. 3 armoedebestrijding

Zoals eerder genoemd zijn alle wethouders overtuigd van de dekking die de regelingen en voorzieningen hebben ten aanzien van armoedebestrijding. Toch weten zij ook dat dit niet kan voorkomen dat mensen desondanks in de financiële problemen komen. Hiertoe zouden de kerken een aantal dingen kunnen bijdragen: individuele financiële bijstand verlenen, begeleiding in budgetbeheer, begeleiding bij het invullen van formulieren. Humanitas is op dit gebied actief in de gemeenten, maar er is nog meer behoefte aan vrijwilligers die deze taak op zich willen nemen. De belangrijkste doelen op dit punt zijn volgens de vier wethouders: niet-structurele ondersteuning bieden en het non-gebruik tegengaan.

ad. 4 ontmoeting

Hierbij wordt specifiek gedacht aan:

- eenzaamheidsbestrijding bij ouderen, en (ex)psychiatrische patiënten;
- jongerenprojecten – gericht op versteviging van sociale netwerken (met een preventieve werking).

Uiteraard is het bekend dat er een grote groep ouderen is die in een sociaal isolement leven. Deze groep moet ook volgens de wethouders blijvend ondersteund worden.

Daarnaast is er echter een groter wordende groep (ex)psychiatrische patiënten die - door bezuinigingen en veranderingen in de zorg en overheid - toenemend in een sociaal isolement komen. De wethouders van Doesburg en Rheden pleiten met name ook voor specifieke aandacht voor deze groep. Op dit vlak zou er samengewerkt kunnen worden met de bestaande hulpverlening- en welzijnstellingen in de gemeenten. De gemeente Brummen geeft aan op dit gebied geen taak voor de kerken te zien omdat de lokale en regionale overheid dit veld goed bedient.

Met betrekking tot jongeren maken de wethouders van Rheden en Zevenaar zich zorgen over mogelijk afkalvende sociale netwerken waardoor sommige jongeren kwetsbaarder zouden kunnen worden. In het kader van preventie zou men het waarderen wanneer kerken zich speciaal voor deze groepen zouden willen inzetten middels projecten waarbij men elkaar ontmoet en samen dingen onderneemt. In alle genoemde gevallen gaat het juist om het ‘gewone’ menselijk contact.

ad. 5 sociale activering

Bij de wethouder van de gemeente Rheden kwam tijdens het interview de gedachte op om ook kerken in te zetten in het kader van sociale activering van mensen met een uitkering. Als voorbeeld noemde hij een leer-werktraject, van met name vijftig werkloze jongeren in de gemeente. Verder denkt hij hierbij ook aan het inzetten van kerken in het kader van maatschappelijke stages van jongeren.

4.3 Faciliteiten

Financiële middelen

Voor de gemeente Doesburg, Brummen en Rheden zijn er mogelijkheden om concrete projecten in het kader van de Wmo (in beperkte mate) mee te financieren. In de gemeente Rheden is men daarnaast bereid mee te denken met de kerken en indien nodig bestuurlijke kanalen in te zetten om financiële middelen te verkrijgen. Uiteraard moeten de activiteiten en projecten wel aan de beleidseisen voldoen, een kwaliteitsslag maken en bijdragen aan het reguleren gemeentelijke beleid.

De wethouder van de gemeente Doesburg wijst ook op de mogelijkheid tot financiële ondersteuning vanuit de Ridderlijke Duitse Orde in Doesburg (de Commanderie).

De gemeente Zevenaar heeft een ander beleid op dit gebied. Zij financieren geen projecten van religieuze organisaties. In het kader van de signaleringsfunctie is er wel faciliterende ondersteuning mogelijk.

Materiële ondersteuning

Alle vier de geïnterviewde wethouders zijn bereid om te investeren in de kerkelijke vrijwilligers door middel van voorlichting en deskundigheidsbevordering.

Alle wethouders schetsen een sober toekomstbeeld als het gaat om beschikbare financiële middelen vanuit de overheid, zowel lokaal als nationaal. Dat maakt aan de ene kant de afhankelijkheid van het maatschappelijk middenveld – waaronder de kerken - groter. Anderzijds zijn zij ook bereid daarin te investeren, onder bovengenoemde voorwaarden.

5 Conclusies

5.1 Sociaal demografische opbouw

In deze paragraaf worden de uitkomsten van het onderzoek naar sociaal demografische gegevens samengevat.

Aantallen katholieken

In Giesbeek, Drempt en Angerlo woont de hoogste concentratie katholieken in de parochie (respectievelijk 43, 32 en 31 procent).

Demografische opbouw in de gemeenten

Ouderen

De bevolking van het gebied dat valt onder de parochie Levend Water is iets meer vergrijsd dan het gemiddelde in Gelderland. 15-20 procent is 65 jaar of ouder. In Rheden is dit nog iets hoger en in Brummen-Centrum opvallend hoog.

Burgerlijke staat

Verweduwden wonen relatief gezien ook meer in Brummen-Centrum. Gescheiden en alleenstaande personen wonen relatief meer in Doesburg (Zuidelijk Molenveld) en in Giesbeek (Rhederhaag).

Nieuwe Nederlanders

Het aantal nieuwe Nederlanders is in het hele gebied van de parochie relatief laag (maximaal 8 procent). Uitzondering hierop is Doesburg (20 procent), specifiek De Ooi en Zuidelijk Molenveld.

Inkomen, werk en uitkering

In Doesberg kent men gemiddeld een lager inkomen dan andere plaatsen, specifiek betreft dit de wijken Noordelijk en Zuidelijk Molenveld en De Ooi. Dit geldt ook voor de Brummense wijk Enk-Oost.

De Doesburgse wijken Zuidelijk Molenveld en De Ooi kennen het hoogste percentage personen met een langdurige uitkering (31 en 25 procent). Dit geldt ook voor het plaatsje Laag-Soeren (26 procent). In Laag-Soeren is het aantal arbeidsongeschikten aanzienlijk hoger dan landelijk (16 procent tegenover 7 procent). Eveneens hoog is het aantal arbeidsongeschikten in Angerlo's Broek (19 procent).

Het aantal mensen met een werkloosheidsuitkering is het hoogste in Doesburg: Zuidelijk Molenveld, De Ooi en Beinum I.

In Doesburg vindt men eveneens het hoogste aantal huishoudens met een bijstandsuitkering: Zuidelijk Molenveld en De Ooi (11 procent, tegenover een landelijk gemiddelde van 3 procent).

In absolute getallen is ook een concentratie huishoudens in Dieren langdurig afhankelijk van lage uitkeringen (arbeidsongeschiktheid en bijstand).

tabel 5.1 Schematische weergave aanbod (katholieken) en vraag (sociaal zwakke groepen)

gemeente	plaatsen	concentratie			inkomen langdurige uitkeringen
		katholieke inwoners	ouderen en verweuwd	demografie alleenstaand of gescheiden	
Doesburg	Doesburg			X ⁴	X ⁶
	Angerlo	X			X ⁷
Rheden	Dieren				X
	De Steeg				
Brummen	Rheden		X		
	Brummen		X ⁸		
	Eerbeek				
	Hall				
Zevenaar	Laag-Soeren				X ⁹
	Lathum	X			
Bronckhorst	Giesbeek	X		X ¹⁰	
	Dremp				

In bovenstaande tabel is de koppeling vraag en aanbod schematisch weergegeven.

In Angerlo, Giesbeek en Lathum woont de hoogste concentratie katholieken. Dit veronderstelt een groter potentieel van inzetbare vrijwilligers.

In Giesbeek wonen relatief veel alleenstaande of gescheiden mensen. In de gemeente Rheden en Brummen (Centrum) wonen grotere groepen ouderen en verweuwden. In Doesburg wonen relatief meer alleenstaanden, nieuwe Nederlanders en mensen met een langdurige uitkering. Ook in Angerlo, Dieren en Laag-Soeren wonen meer mensen met een langdurige uitkering.

⁴ Specifiek Zuidelijk Molenveld

⁵ Specifiek De Ooi en Zuidelijk Molenveld

⁶ Specifiek Zuidelijk Molenveld en De Ooi (arbeidsongeschiktheid, werkloosheid en bijstand), Beinum I (werkloosheid)

⁷ Specifiek Broek (arbeidsongeschiktheid)

⁸ Specifiek Brummen-Centrum

⁹ Specifiek arbeidsongeschikten

¹⁰ Specifiek Rhederhaag

5.2 Lokale overheid

Uit de interviews met de wethouders uit de gemeenten Zevenaar, Doesburg, Brummen en Rheden blijkt een positieve grondhouding ten aanzien van de diaconale inzet van de parochie binnen het kader van de Wmo.

Er is concreet behoefte aan initiatieven vanuit de parochie op:

1. Signalering van (individuele financiële en psychosociale) problemen: alle gemeenten.
2. Aanbieden van informatiekanalen om non-gebruik tegen te gaan: alle gemeenten.
3. Armoedebestrijding (PCI's) d.m.v. individuele financiële ondersteuning, budgetbeheer, formulieren invullen: alle gemeenten.
4. Ontmoeting voor ouderen (Doesburg, Dieren en Rheden).
5. Ontmoeting voor psychiatrische patiënten middels huisbezoeken en maatjesprojecten. Er is mogelijk behoefte aan een inloophuis in Rheden. In Brummen heeft men deze behoefte niet.
6. Ontmoeting voor jongeren, met name in Giesbeek / Lathum en de gemeente Rheden.
7. Sociale activering voor mensen met een uitkering in de gemeente Rheden.
8. Aanbieden van maatschappelijke stages voor jongeren in de gemeente Rheden.

Op het gebied van financiële en materiële bijdragen aan eventuele kerkelijk maatschappelijke projecten staan de gemeenten Doesburg, Brummen en Rheden niet-afwijzend. De gemeente Zevenaar financiert principieel geen religieuze organisaties. Zij willen wel bijstaan d.m.v. bijvoorbeeld deskundigheidsbevordering.

5.3 Conclusies

Wanneer we aanwezigheid van katholieken in een bepaald gebied bekijken in samenhang met de aanwezigheid van groepen mensen die een grotere kans lopen op een sociaal geïsoleerd leven, dan kunnen we daar de volgende conclusies aan verbinden. Het verdient aanbeveling te overwegen de diaconale activiteiten te concentreren op de volgende plaatsen en doelgroepen.

Opgemerkt moet worden dat er in Dieren al veel initiatieven gericht zijn op bestrijding van sociaal isolement en armoedebestrijding vanuit de samenwerkende kerken.

Het verdient aanbeveling bij het ontwikkelen van deze activiteiten de samenwerking te zoeken met andere religieuze organisaties, bestaande welzijn- en hulpverleningsorganisaties en de lokale overheid.

Samengevat kan de parochie Levend Water overwegen initiatieven te ontplooiën in de volgende plaatsen en ten behoeve van de volgende doelgroepen:

tabel 5.2 Plaatsen - doelgroepen

	<i>Demografie</i>	<i>Inkomen, werk en uitkering</i>	<i>Speciale doelgroepen volgens wethouders</i>
Doesburg - Zuidelijk Molenveld, De Ooi	Alleenstaanden, gescheiden	Personen met een langdurige uitkering (alle soorten)	
Doesburg			<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ouderen ▪ (ex) Psychiatrische patiënten
Angerlo - Broek		Mensen met een arbeidsongeschiktheidsuitkering	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Jongeren
Rheden	Ouderen en verweeduwen		<ul style="list-style-type: none"> ▪ (ex) Psychiatrische patiënten ▪ Jongeren
Dieren		Personen met een langdurige uitkering (alle soorten)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ (ex) Psychiatrische patiënten ▪ Jongeren
Brummen - Centrum	Ouderen en verweeduwen		Geen
Giesbeek - Rhederhaag	Alleenstaanden, gescheiden		Jongeren

De activiteiten die na inventarisatie wenselijk zijn omvatten:

1. Bezoekwerk aan ouderen, alleenstaanden en (ex)psychiatrische patiënten.
2. Organiseren en faciliteren van een of meerdere inloophuizen of ontmoetingsmogelijkheden ten behoeve van jongeren en/of (ex)psychiatrische patiënten.
3. Organiseren van een of meerdere vrijwilligersgroepen die een brugfunctie vervullen tussen mensen met een financieel, materieel of psychosociaal probleem en de Wmo voorzieningen van de gemeenten.

Bijlage 1: aantallen personen/huishoudens met een uitkering

tabel 1 Aantal personen/huishoudens met een bijstands-, arbeidsongeschiktheids- of werkloosheidsuitkering (absolute aantallen)

	<i>bijstand</i> <i>(personen)</i>	<i>AO</i> <i>(personen)</i>	<i>WW</i> <i>(personen)</i>
Doesburg	260	710	360
Dieren	240	1.030	450
Rheden	130	510	170
Brummen	80	500	n.b.
Giesbeek	10	170	n.b.

Bijlage 2: kaart van het parochiegebied

